

Raadsvoorstel

Onderwerp: Consultatie Uitvoeringsprogramma Agenda voor de Wadden

Datum: 16 februari 2022

Agendapunt: 5

Behandeling: Ter bespreking in raadsoverleg

Portefeuille-

houder(s): Wethouder T. de Vries

Steller: Andrew Piso a.piso@hethogeland.nl

Zaaknummer: Z.HHL.052912

1. Samenvatting

In 2020 is de Agenda voor de Wadden 2050 vastgesteld. Om uitvoering te geven aan de Agenda is in 2021 gewerkt aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is in concept gereed. Uw Raad wordt gevraagd om wensen en bedenkingen mee te geven aan het college.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Het college (in ieder geval) de volgende wensen en bedenkingen meegeven ten aanzien van het concept uitvoeringsprogramma:

- Het advies van het Omgevingsberaad ondersteunen en conform het advies inzetten op aanpassing van het uitvoeringsprogramma op deze volgende punten:
 - o Mens en middelen;
 - o Doelrealisatie;
 - o Draagvlak;
 - o Overige inhoudelijk punten;
- Alleen in te stemmen met het uitvoeringsinitiatief 11 (mogelijkheden energietransitie Waddengebied) als de gemeenten volwaardig betrokken worden bij dit initiatief in lijn met de rol van de gemeenten conform de Omgevingswet.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Tijdens de Toogdag Wadden op 3 februari 2021 hebben ruim 50 partijen de instemmingsverklaring behorende bij de Agenda voor de Wadden 2050 ondertekend. Met de ondertekening geven de partijen aan de doelen en ambities van de Agenda te onderschrijven en mee te willen aan een verdere uitwerking en doorwerking in de eigen visies en plannen. De partijen dragen vanuit eigen kracht en mogelijkheden bij aan de uitvoering van de agenda en de doorwerking daarvan in het eigen beleid. Hiermee wordt uiting gegeven aan het zelfbindend karakter van de Agenda. De doorwerking wordt opgezet in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma (zie bijlage A). Deze is nu in concept vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) van 8 december 2022 en daarmee gereed voor bespreking met de betrokken organisaties. Alle organisaties zijn gevraagd om wensen en bedenkingen kenbaar te maken uiterlijk begin maart 2022. Op 14 december 2021 is er een webinar georganiseerd voor gemeenteraden waarin een eerste toelichting is gegeven over opzet en inhoud van het uitvoeringsprogramma.

3.2 Bevoegdheid raad

De gemeenteraad geeft haar wensen en bedenkingen ten aanzien van het concept uitvoeringsprogramma mee aan het college. Het college stuurt de wensen en bedenkingen richting het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en informeert de gemeentelijke vertegenwoordigers in het Omgevingsberaad en het Bestuurlijk Overleg Waddengebied.

3.3 Wettelijk of beleidskader

De Agenda voor de Wadden is onderdeel van de herziening van de structuurvisie Waddenzee (PKB). Het juridische deel (de bescherming van de Waddenzee) wordt opgenomen in de NOVI. De Agenda is geen juridisch instrument maar een gezamenlijk kader voor de ontwikkeling van het Waddengebied als geheel. Alle partijen onderschrijven hierin het gezamenlijke streefbeeld en zetten zich maximaal in om dit streefbeeld te bereiken. In het uitvoeringsprogramma wordt hier concreet actie op gezet.

3.4 Historische context

De Agenda voor de Wadden is onderdeel van de herziening van de structuurvisie Waddenzee. De Agenda legt de focus op een gezamenlijk streefbeeld en de wijze waarop we dit willen bereiken. In het najaar van 2019 heeft u wensen en bedenkingen meegegeven aan het college over de Agenda (zie bijlage B). Deze wensen en bedenkingen zijn in de definitieve Agenda gehonoreerd. Voor wat betreft de wensen over meer projecten op het gebied van Toerisme, Cultuur en Erfgoed heeft dit zelfs geleid tot op het opnemen van twee programmaonderdelen in het uitvoeringsprogramma die door de gemeenten onder de vlag van de Agenda opgezet en uitgevoerd kunnen worden met ondersteuning van het Waddenfonds.

4. Beoogd resultaat (of effect)

De Agenda voor de Wadden beoogt een gezamenlijk streefbeeld vast te stellen op basis waarlangs de ontwikkeling van de Waddenzee en het Waddengebied kan worden gelegd. Het biedt alle betrokken partijen een gezamenlijk startpunt om verder met elkaar (via een flink aantal strategieën) te werken aan een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en brede ontwikkeling van het kustgebied met daarbij oog voor economie en ecologie. In het uitvoeringsprogramma geven we hier invulling aan en worden de doelen en strategieën concreter gemaakt richting uitvoering.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Agenda voor het Waddengebied 2050

Tijdens de Toogdag Wadden op 3 februari 2021 hebben ruim 50 partijen de instemmingsverklaring behorende bij de Agenda ondertekend. Met de ondertekening geven de partijen aan de doelen en ambities van de Agenda te onderschrijven en mee te willen aan een verdere uitwerking en doorwerking in de eigen visies en plannen. De partijen dragen vanuit eigen kracht en mogelijkheden bij aan de uitvoering van de agenda en de doorwerking daarvan in het eigen beleid. Hiermee wordt uiting gegeven aan het zelfbindend karakter van de Agenda.

Het Uitvoeringsprogramma bevat een bundeling van initiatieven die (mede) bijdragen aan het behalen van de doelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied en waar partijen in de periode 2021-2026 mee aan de slag willen. De initiatieven zijn in samenwerking met alle partners opgesteld en aanvullend op het bestaande beleid en beheer.

Opzet Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026

Het Uitvoeringsprogramma is opgezet aan de hand van 11 deelprogramma's. Per deelprogramma wordt inzichtelijk gemaakt hoe vanuit het desbetreffende deelprogramma wordt bijgedragen aan het realiseren van de hoofddoelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied.

(Hoofddoelstelling Waddenzee: "een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap".

Doelstelling Waddengebied: "veilig, vitaal en veerkrachtig in 2050".)

De uitvoeringsstrategieën zijn per deelprogramma vertaald in zogeheten veranderdoelen (ER-doelen) en SMART doelen. Vervolgens is gekeken welke nieuwe dan wel lopende initiatieven bijdragen aan het behalen van deze doelen. De doelen zijn neergelegd in een separaat Doelendocument (zie bijlage C). Dit Doelendocument is als bijlage toegevoegd aan het voorlopig vastgestelde Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma, met daarin de initiatieven voor de periode 2021-2026, is daarop gebaseerd. De onderwerpen of dilemma's waar partijen verder over in gesprek gaan zijn eveneens opgenomen in het Uitvoeringsprogramma.

Doelendocument

Het Doelendocument diende als achtergrond om tot een zo consistent Uitvoeringsprogramma te komen. Het doelendocument de ambitie beschrijft die de partijen wensen te maken, maar nog niet overal de manier waarop. Maakt zicht waar doelen met elkaar kunnen schuren en waar de verschillende partijen het gesprek nog verder over voeren. Waar zich dat voor doet is expliciet in het Uitvoeringsprogramma aangegeven. Het is de bedoeling om deze dilemma's voor de definitieve vaststelling (medio 2022) zoveel mogelijk op te lossen.

Initiatieven

In hoofdstuk 4 van het Uitvoeringsprogramma wordt per initiatief beschreven wat het doel is, op welke wijze het initiatief bijdraagt aan het behalen van de doelen, wie verantwoordelijk is, wat de planning is, wat de kosten zijn en wat qua inzet nodig is om het desbetreffende initiatief uit te voeren. Dit is nog niet voor alle initiatieven volledig uitgewerkt, omdat er op onderdelen nog discussie is, bijvoorbeeld over de financiering.

Er is voor gekozen om wel alle initiatieven op te nemen in het Uitvoeringsprogramma omdat hiermee inzicht wordt gegeven welke initiatieven de partijen de lopende periode 2022-2026 (willen) oppakken. Het is de bedoeling om bij de definitieve vaststelling van het Uitvoeringsprogramma de financiering van de initiatieven rond te hebben.

Uitvoeringsprogramma's gemeenten

Op basis van onze aangedragen wensen en bedenkingen op de Agenda zijn twee uitvoeringsinitiatieven opgenomen in het uitvoeringsprogramma, namelijk Toerisme langs de Kust en Maritieme Kustontwikkeling. Deze initiatieven zijn specifiek voor en door de gemeenten in te vullen en vraagt ook inzet van onze gemeente. Er zijn volop kansen om meerjarig op deze onderwerpen projecten te ontwikkelen ter verbetering van onze toerisme langs de kust en het verder ontwikkelen van de maritieme kustplaatsen.

Met het programma Toerisme langs de kust zetten we als gemeenten in op door ontwikkeling en verbetering van de toeristische voorzieningen vanuit een breder en meer overkoepelende insteek gericht op het gehele kustgebied. Betere afstemming onderling en gezamenlijke marketing zijn hier integraal onderdeel van.

Voor wat betreft de maritieme kustontwikkeling zien we kansen voor de Eemshaven en Lauwersoog. Voor Lauwersoog sluit dit het uitvoeringsinitiatief goed aan bij ontwikkelingen die nu spelen rondom actualisatie van PROLOOG. Dit biedt kansen voor cofinanciering van concrete initiatieven die hieruit voort kunnen gaan vloeien.

De twee uitvoeringsinitiatieven vragen wel inzet van gemeenten op personele inzet en budget. De benodigde budgetten zijn in hoofdzaak bedoeld voor het opzetten van een programma voor beide initiatieven. Een uitgewerkt programma is noodzakelijk om definitief opgenomen te worden in het uitvoeringsprogramma vanaf 2023 en daarmee ook noodzakelijk voor cofinanciering van dit voortraject door het Waddenfonds. Om deze reden zullen we de benodigde budgetten opnemen in de voorjaarsnota 2022 ter afweging.

5.2 Risico's

Op dit moment zijn de betrokken organisaties bij het uitvoeringsprogramma nog niet financieel betrokken. Het is van groot belang dat de betrokken organisaties voor hun onderdelen bereidheid tonen om financiële middelen beschikbaar te stellen. Alleen op deze manier kunnen we stappen maken richting het streefbeeld uit de Agenda. Voor ons betekent dit ook concreet dat we gevraagd worden een bijdrage te doen voor financiering van de uitvoeringsprogramma's Toerisme aan de Kust en Maritieme Kustontwikkeling.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Voor het opstellen en uitvoeren van het gehele uitvoeringsprogramma van de Agenda wordt geen bijdrage gevraagd aan de gemeenten. Voor het opzetten van de programma's onder de uitvoeringsinitiatieven Toerisme langs de Kust en Maritieme Kustontwikkeling is budget nodig van de gemeenten en de totale kosten worden gedeeld door de gemeenten gezamenlijk. Voor Toerisme langs de Kust wordt aan ons een bijdrage gevraagd van €8000 en voor Maritieme Kustontwikkeling is dit €14000. Voor de maritieme kustontwikkeling doen alleen die gemeenten mee die een (grote) haven hebben op hun grondgebied. Daarnaast doet het Waddenfonds een verwachte bijdrage voor maritieme kustontwikkeling van 60K onder voorwaarde dat de gemeenten ook hun bijdrage doen.

Deze bedragen kunnen niet gedekt worden uit de lopende begroting. Om deze reden wordt u via de voorjaarsnota gevraagd om dit budget beschikbaar te stellen, zodat in 2022 de uitvoeringsprogramma kunnen worden opgesteld.

7. Inbreng belanghebbenden

Alle stakeholders in het Waddengebied zijn betrokken bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma, inclusief de partijen die niet formeel de Agenda hebben ondertekend (zoals bv de landbouworganisaties).

Het concept uitvoeringsprogramma is, samen met het advies van het Omgevingsberaad en de uitvoeringsinitiatieven waar de gemeenten trekker van zijn, besproken in het DB van de Vereniging van Waddenzeegemeenten. Het bestuur staat positief ten opzichte van het Uitvoeringsprogramma, met in acht name van het advies van het Omgevingsberaad (OBW) en is bereid om de Uitvoeringsinitiatieven programma toerisme en recreatie langs de Waddenkust' (UP13) Integrale maritieme ontwikkeling havenplaatsen (UP14) in samenwerking met de betrokken kustgemeenten uit te voeren.

In het advies van het OBW (zie bijlage D) aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) wordt geadviseerd over middelen en menskracht, draagvlak en doelrealisatie. Daarnaast heeft het OBW een aantal inhoudelijke adviezen gegeven. Het bestuur van de

Vereniging van Waddenzeegemeenten ondersteunt de verschillende onderdelen van het advies van het OBW en zet deze graag kracht bij.

Het bestuur plaatste daarnaast een kanttekening bij Uitvoeringsinitiatief 11, Mogelijkheid energietransitie Waddengebied. De gemeenten zijn in de omschrijving niet betrokken en stelt voor om dit initiatief anders op te zetten, zodanig dat recht wordt gedaan aan de rol van de gemeenten in de Omgevingswet.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

De planning is om in de zomer van 2022 een definitief uitvoeringsprogramma vast te stellen. De uitvoeringsinitiatieven lopen niet allemaal synchroon en zullen een eigen tempo kennen binnen de uitvoeringsperiode t/m 2026. Ons streven voor de uitvoeringsinitiatieven waar wij als gemeente voor staan is om in 2022 te komen tot volwaardige programma's en vanaf 2023 ook daadwerkelijk tot uitvoering te komen met concrete acties en initiatieven.

8.2 Tijdsfad

Het uitvoeringsprogramma voor de Agenda voor de Wadden loopt t/m 2026. Het is de bedoeling om na deze periode het uitvoeringsprogramma voort te zetten richting een nieuw uitvoeringsperiode. In 2025 is een uitgebreide evaluatie van het uitvoeringsprogramma voorzien.

8.3 Communicatie

In het uitvoeringsprogramma is een apart hoofdstuk (8) die ingaat op de communicatie. Daarnaast zullen we voor de uitvoeringsinitiatieven die bij de gemeenten liggen specifiek aandacht hebben voor communicatie in de nog op te stellen programmaplannen. Verder worden alle betrokken organisaties periodiek geïnformeerd via voortgangsrapportages over de voortgang van het totale uitvoeringsprogramma.

8.4 Evaluatie

Evaluatie van het totale uitvoeringsprogramma is voorzien voor 2025. Daarnaast is evaluatie binnen de op te stellen programmaplannen voor Toerisme en recreatie langs de Kust en maritieme kustontwikkeling een integraal op te nemen onderdeel. De programmaplannen worden t.z.t. aan u aangeboden ter beoordeling.

Bijlage(n):

- Concept uitvoeringsprogramma;
- Concept doelendocument;
- Raadsbesluit wensen en bedenkingen Agenda;
- Advies Omgevingsberaad aan Bestuurlijk Overleg Waddengebied 8 december 2021.

Achterliggende documenten:

Agenda voor de Wadden 2050

Winsum, 25 januari 2022

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding